

EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER ÇALIŞTAYI 2008 19 Haziran 2008, Sakarya

Sunuş Özetleri

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarının Katıldıkları Cinsiyet Ayırıcılığı Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi
Gülçin Karadeniz, Maltepe Üniversitesi

İnsan haklarına karşı duyulan hassasiyetin artmasına, tüm yasal ve idari düzenlemelere karşı “ayırıcılık” uygulamalarının önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ayırıcılık sorunu cinsiyet açısından ele alınmıştır. Kalıp yargıların onsekiz aylık bebekliklerde olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında erken çocukluk döneminde cinsiyet ayırıcılığı karşıtı bir eğitimin ileriye yönelik, kalıcı bir yatırım olduğu düşünülmektedir. Araştırma, İstanbul ilinde bulunan ve yöneticilerinin izin verdiği anaokulları, gündüz bakım evleri ve kız meslek liseleri uygulama okullarında devam eden toplam 466 çocuk ile yürütülmüştür. Çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen “İnsan Olmak” adlı eğitim programı uygulanmıştır. İnsan Olmak Eğitim Programı; ilgili literatürün taranmasının ardından, “İnsan Olmak” adlı öykünün hazırlanması ve etkinliklerin planlanmasıyla oluşturulmuştur. Etkinlikler, beş hafta boyunca sürmüş ve yaratıcı oyunlar kullanılarak hazırlanmıştır. Her etkinlik; ısınma, oyun ve değerlendirme aşamasından oluşmaktadır. Araştırma sonunda, eğitim sırasında yapılan gözlemler ve görüşme formlarından elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir.

Demokrasi Oyunu: Rengârenk
Banu İlhan, Toplum Gönüllüleri Vakfı

Rengârenk, Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın “Demokrasi ve Haklarımız” projesi kapsamında geliştirilmiş bir kutu oyunudur. Oyunun geliştirilmesi sürecinde, oyunu oynayacak çocukların, oyunun içeriği ve kuralları aracılığıyla demokrasi ve insan haklarının ilkelerine ilişkin farkındalık kazanmaları temel hedef olarak belirlendi. Farklı insanların barış içinde birlikte yaşama becerilerini geliştirmenin demokratik yaşam için özel bir önem taşıdığı noktasından yola çıkıldı ve “kendimiz” ve “başkası” kavramları aracılığıyla, eylemlerimizin toplumsal yaşamdaki sonuçlarını vurgulamak amaçlandı. Oyundaki kurallar, oyuncunun kendi hamlesini yaparken, yalnızca kendi konumunu değil, başka oyuncuların durumlarını da dikkate almasını zorunlu kılar. Üstelik oyuncu, başka oyuncuların durumlarını dikkate aldığı ve onların önünü açan hamleler yaptığı zaman ödüllendirilir. Oyun, “yalnızca kendisini düşünen” kişinin oyunu kazanmasına hiçbir şekilde izin vermez. Dolayısıyla Rengârenk, demokrasi ilkelerinin süreç içinde yaşatıldığı soyut bir oyun olarak değerlendirilebilir.

Eğitim Sürecinde Kadın Erkek Eşitliğinin İçselleştirilmesi
Nagihat Tetik, Özel ALEV İlköğretim Okulu

Çocuklar, rol modellerini sosyal çevresindeki yetişkinlerin onlara sundukları veri ve olanaklar çerçevesinde belirler. Anne-babalar, eğitimciler bu konuda önemli rol oynarlar. Ve elbette onların çocuklara sunduğu yazılı, sözlü ve görsel metinler bu konuda büyük önem taşırlar. Çalışmamızda bu gerçeklikten yola çıktık ve çağdaş masal örneği kullanarak onların cinsiyet rol modellerini bu yolla nasıl algıladıklarını saptadık ve bu saptamadan yola çıkarak onların kimi zaman sorunlu olabilen ve önyargılarla beslenen bu anlayışlarını daha eşitlikçi bir bakış açısına yaklaştırmaya çalıştık.

Bitkiler Dava Açtı - Doğa Şifresini Saçtı

Mehmet Duran Öznacar, Adana Bilim ve Sanat Merkezi

İnsanlar gelecek kuşaklara hiçbir şey bırakmayacak şekilde davranmaktadır. “Bitkiler Dava Açtı”, “Ben Seni Yerim” ve “Doğadaki Canlıların Şifresi” adlı etkinlikler biyolojik çeşitlilik, çevre kirliliği ve erozyon konularının yapıcı öğrenme kuramına dayalı olarak öğretimini amaçlamaktadır. Etkinlik, yüksek lisans tez çalışmasında, “Yavru TEMA Doğa ve Erozyon Kampı” ve Adana Bilim ve Sanat Merkezi’nde uygulanmıştır. Öğrencilerin eleştirel düşünebilme, demokrasinin gereklerini sınıf ortamında uygulayabilme, üretici ve yaratıcı düşünebilme becerileri ve ekip çalışmalarına yatkınlık edindiği, bilgi ve bulguları paylaşabilme, girişimcilik ve iletişim becerileri açısından gelişim kaydettikleri gözlemlenmektedir. Bu çalışmayla çevre bilinci kazanmış, bu sorunları çözebilecek, sorgulayan, problem çözebilen bireylerin yetişmesine katkı sağlamak hedeflenmektedir.

Atom Tarihine Yolculuk

Aylin Günay, Hafize Güner T.V. Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu

Çalışmamızda, yapılandırmacı yaklaşıma uygun yöntemlerden olan yaratıcı drama ve bilgisayar destekli öğretim kullanılmıştır. Böylece, öğrencilerin kendilerini ifade etmesi, yaparak-yaşayarak öğrenmeleri sağlanmıştır. Bir yaratıcı drama uzmanı, eğitim teknolojü, fen bilgisi öğretmeniyle oluşturulan öğrenme tasarımı, 6. sınıflardan 265 öğrenciye bir ders saati süresinde sınıf ortamında uygulanmıştır. Tüm öğrencilerin etkinliğe dahil olması ve öğretmenin de oyuna katılması, katılımcı lider olması esas alınmıştır. Zamanda yolculuk şeklinde tasarlanan çalışmada, öğrenciler yolculukları sırasında Democritus, Dalton, Marie Curie’yle karşılaşarak onların hayatı ve atom konusunda bilime katkılarıyla ilgili bilgi edinmişlerdir.

Demokratikleşme Serüvenine İki Örnek

Özgür Şensoy, Erim Koçyiğit, T.V. Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu (Levent Şubesi)

Bu başlıkta iki çalışma paylaşılıyor. “Sosyal Bilgiler Dersinde Öyküleştirme ve Yaratıcı Okuma Temelli Bir Uygulama: ‘Demokrasinin Serüveni’” çalışması, 6. sınıf öğrencilerinin, “Demokrasinin Tarihsel Gelişimi” konusunu somutlaştırarak, tarihsel süreçte değişik dönemlerde ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının nasıl gelişim gösterdiğinin farkına varmasına yönelik öğrenme etkinliklerini kapsamaktadır. Uygulamada öyküleştirme tekniği, eleştirel düşünme becerilerine yönelik sorular, yaratıcı okuma, çalışma kağıtları ve akran kontrolü kullanılmıştır. “Gülhane’de Tanzimat’ı Yaşamak” ise 8. sınıf öğrencilerinin, Osmanlı Devleti’nin demokratikleşme süreci içinde yer alan, Tanzimat döneminin özelliklerini kavramalarını sağlamaya yönelik öğrenme etkinliklerini içermektedir. Öğrencilerin aktif katılımını sağlamak için verilen rol kartları ve drama yöntemiyle o dönemdeki İstanbul halkının yaşam tarzını anlamalarını sağlayacak bir atmosfer oluşturulmuş ve uygulamanın değerlendirilmesi yapılmıştır.

Teknoloji-Inovasyon-Eğitim

Abdullah Büyükyıldız, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Günümüz dünyasında gelişmenin anahtarı teknoloji, teknolojik gelişmenin anahtarı inovasyon ve inovasyonun anahtarı da eğitim olarak kabul edilmektedir. Bu kabulden hareketle ülkemiz açısından durum çözümlemesi ile yapılan ve yapılabilecek çalışmalar ele alınacaktır.

Evet, Bize Göre de 7 Çok Geç!

Erdoğan Kızmaz, İnegöl Vehbi Koç İlköğretim Okulu

“Her çocuğun yetenekleri ölçüsünde gelişmeye hakkı vardır. Bu gelişimin desteklenmemesi veya bu duruma seyirci kalınması bir insan hakları suçudur.”

Çocuk Hakları Bildirgesi

Kendi eğitim bölgemizdeki, maddi yetersizlikler nedeniyle çocuklarını okul öncesi eğitime gönderemeyen ve çoğunlukla başka illerden göç etmiş olan ailelere, sosyal sorumluluk projesi kapsamında, tek tek ev ziyaretleri yapıldı. Görüşmelerde, programın önemi anlatıldı, yedi yaşın çok geç olduğu belirtildi ve çocuklarımızın çok yönlü gelişiminin onun en yakın çevresi olan anne yolu ile desteklenmesinin gerekliliği vurgulandı. 22 anne ve çocukla 32 haftalık bir eğitim başlatıldı.

Çok Büyük, Çok Küçük Pozitif Sayılar mı? Ne İşimize Yarayacak ki Hocam?

Erim Koçyiğit, Başak Uzunali, T.V.Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu

Uygulamamızda, 7. sınıflarda “ÇOK BÜYÜK ve ÇOK KÜÇÜK POZİTİF SAYILAR” konusu yapılandırmacı öğretim yaklaşımı ve disiplinler arası işbirliği çerçevesinde ele alınmıştır. Öncelikle 251 öğrenciye ön-test verilerek deney ve kontrol gruplu bir model oluşturulmuş; kontrol gruplarında öğretmen merkezli, deney gruplarında ise yapılandırmacı, materyal destekli yöntemler kullanılmıştır. Deney gruplarında öğrenciler afişler, videolar, “flash” animasyonlarla zenginleştirilen derslerde 10’un kuvvetlerini; güneş sistemi, gezegen, ışık yılı, hücre, atom gibi kavramlarla ilişkilendirerek öğrenmişlerdir. Uygulama sonrasında son-test uygulanmış ve tüm gruplara performans ödevi verilerek, öğrencilerin araştırma, karşılaştırma, ilişkilendirme, uygulama becerileri geliştirilmek istenmiştir. Öğrencilerin performansları, kontrol listesi ve öz-değerlendirme soruları kullanılarak ölçülmüştür.

Pisa ve Türkiye

Mehmet Ali Dombaycı, Topper Akbaba, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

PISA uluslararası bir başarı değerlendirme çalışması olduğu kadar eğitim sistemimizin çıktılarının da değerlendirilebileceği bir öz-değerlendirme çalışması olarak kabul edilmektedir. Bu kabul doğrultusunda PISA çalışması, eğitim sistemimiz açısından ele alınacaktır.

Filmlerden Alınan Kesitlerin Ders Materyali Olarak Kullanılmasının Öğrenme Üzerindeki Olumlu Etkisi

Kenan Eroğlu, İnegöl Vehbi Koç İlköğretim Okulu

Öğrencilerin derste edindikleri bilgilerin ne işe yaradığını, günlük hayatta nasıl ve hangi durumlarda kullanabileceğini bilmelerinin, öğretim düzeyini olumlu anlamda etkilediği bir gerçektir. Bu çalışmada ders rutin şekilde işlendikten sonra, konuyu destekleyen bir sinema filminden alınan beş ayrı kesit, öğrencilerle izlenmiş ve her bölüm sonrası öğrencilerle tartışma, çalışma yaprağı, animasyon görüntüleri, uygulama ve açık uçlu sorularla edinilen bilginin yapılandırılması sağlanmıştır. Öğrencilerin son derece keyif aldıkları, öğretimin daha eğlenceli ve kalıcı olduğu bu çalışmada, “Acaba film, bu dersin öğretimi için mi çekilmiş?” dedirtebilecek “The Edge” (İhanet) filminden bölümler izletilip, farklı derslerde kullanılabilir yöntem üzerinde durularak çalışma basamakları izleyicilerle paylaşılacaktır.

Fen Öğreniminde Oyun ve Oyuncak

Hafize Güner, Aylin Günay Sarı, T.V.Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu (Levent Şubesi)

Bu çalışma dört ayrı oyuncak ve bir öğrenme tasarımı içermektedir. Eğitici oyuncaklarla, öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersiyle ilgili kazanımlara ulaşmaları ve sırasını bekleme, paylaşma, işbirliği gibi sosyal becerilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçlarla, 4. sınıflar için “hazine peşinde”, 6. sınıflar için “eşleştir, birleştir”, 7. sınıflar için “bil, bul, koy, bak” ve “kulak yapbozu” adlı oyunlar geliştirilmiştir. Yaratıcı dramının unsurlarının bulunduğu, 7. sınıflar için hazırlanan öğrenme tasarımıyla ise, “sindirim sisteminin sağlığı” konusu ele alınmıştır. Öğrenciler hasta, doktor, stajyer rolleri oynayarak derse aktif olarak katılmışlardır. Bu çalışmalarla, oyun oynamanın gerilim, merak, eğlence unsurlarından faydalanarak, oyun-oyuncak eğitim süreçlerinde kullanılmıştır.

Oyun ve Matematik

Türkay Tol, Gözcübaba Lisesi

Öğrencilerin matematik dersine ilgisizliğinin, önyargılarının ve korkularının en basit konuları anlamalarına engel olmasında yola çıkarak ve “Çocuk, oyunla hayatı öğrenir” fikrinden hareketle, matematik derslerinde kavramların oyun aracılığı ile aktarıldığı bu çalışmada, özgüven kazanmaları, topluluk önünde konuşmaları ve kendilerini ifade etmeleri için Tabu, 7. sınıflarda koordinat eksenini anlatabilmek için “Amiral Battı” ve uzay savaş oyunu öğrencilere öğretilmiş ve oynatılmış, kesişim, birleşim fark kavramları için renkli kartonlarla çalışma yaptırılmıştır. Okulda matematik odası oluşturulması, “Amiral Battı” turnuvası, satranç standı gibi etkinlik ve uygulamalarla sınıf içi uygulamalar desteklenmiş, tüm bu çalışmaların hem öğrenciler hem de okuldaki diğer öğretmenler üzerinde olumlu etkisi gözlenmiştir.

Picasso’nun Gözlüğü: Başkalaşım (Metamorfoz) ve Tangram

Bahar Eker, ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel İlköğretim Okulu

Çalışma, öğrencilere başkalaşım ve tangram yardımıyla nesnelere farklı şekillerle görebilmeyi, gördükleri şekilleri farklı boyutlarda başkalaştırmayı öğretmek; öğrencilerin Picasso, Escher gibi sanatçıların bakış açılarını tanımlarını sağlayıp, bu bakış açılarını kendi sanat görüşleriyle birleştirerek özümsemelerini hızlandırmak ve kendi yaklaşımlarını bulma ve çıkarım yapma sürecinde onlara rehberlik etmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu kapsamda başkalaşım ve tangram sınıfta yapılan uygulamalarla öğrencilere kavratılmıştır. Bu süreçler sonucunda öğrencilerden “Picasso’nun Gözlüğü”nü kullanarak hazırlanan natüremortu geometrik şekillerde algılamaları ve gördüklerini başkalaşıma uğratarak bir görsel tasarım çalışması yapmaları istenmiştir. Uygulamalar sonucunda öğrenciler farklı sanat akım ve uygulamalarını özümsemek yolunda önemli bir adım attılar. Resimlerine baktıklarında kendilerinin de aynı şekilde görebileceklerini keşfettiler.

“Kaybetmiyoruz - Kaydediyoruz”: Tarih Derslerinde Sözlü Tarih Yönteminin Kullanılması

Filiz Çullu - Pınar Altınyürek, Özel Adapazarı Enka Lisesi

Sözlü tarih, tarih eğitiminde olduğu kadar tarihçilik için de oldukça yeni bir yöntemdir. Öğrencinin tarih eğitimiyle ilgili sorunları aşmak için sözlü tarih kullanılabilir. Bu sunumda lise düzeyindeki çalışmalar ele alınmıştır.

Amaç, öğrencilerin tarih derslerinde uygulayıcı ve araştırmacı olarak etkin bir şekilde yer almasını ve yakın çevrelerinin de olaylardan etkilenen ve olayları etkileyen olduğunu görmelerini sağlamaktır. Öğrenciler, bu çalışma sonunda yakın çevrelerindeki insanları daha iyi tanıma olanağı bulduklarını, dersi daha çok sevdiklerini, ailelerine farklı açılardan baktıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin topluluk önünde sunum yapma, tanımadığı insanlarla iletişim kurma becerileri ve özgüvenleri gelişmiş, kalıcı bir öğrenme sağlanmıştır.

Aktif Öğrenme Yöntem Ve Teknikleri Eğitimi Ve Uygulamaları

Gündüz Doğan Öztürk, Sami Güzelyel, Sakarya Milli Eğitim Müdürlüğü Proje Yürütme Birimi

Bugünkü eğitim sistemimizin geleneksel yapıda olduğunu, öğretmen ve öğrencilerin sadece akademik başarıya odaklandığını, çeşitli sosyal becerilerin ihmal edildiğini biliyoruz. Oysaki değişen dünyamızda çocuklarımızın başarılı olabilmeleri, hayatta kalabilmeleri için bütün bu becerilerle donatılması gerekiyor. Bunun gerçekleşebilmesi öğretmenlerin yeni öğretim-teknik ve yöntemlerini istekle öğrenip uygulamasıyla olabilecektir. Aktif öğrenme son 20-30 yıl içinde dünyada popüler olmuş bir eğitim metodudur. Bunun başlıca nedenleri arasında 1970'lerden sonra meydana gelen değişimler, bilgi çağında yaşıyor olmamız nedeniyle yaşam boyu öğrenmeye duyulan ihtiyaç, geleneksel öğretimin etkisizliği ve aktif öğrenmenin etkililiği sayılabilir. Aktif öğrenme sınıflarında herkes aynı anda düzeni bozmadan konuşabilir ve söylediklerini dinleyecek birini bulabilir. Dersin akışını kesecek kuralların dışında kurallar yoktur. Yine aktif sınıflarda, öğretmen sınıfın önünde durup konuşmaların çoğunu yapmaz. Bunun yerine öğrencilerden biriymiş gibi üzerinde çalışılan etkinliğe katılır. Artık tek soru soran, tek değerlendirme yapan, tek tartışma başlatan ya da bitiren o değildir. Kısacası aktif sınıflarda etkili öğretmen iyi konuşan, iyi anlatan değil öğrencilerinin iyi konuşan, iyi anlatan olmasına yardım eden, onlara fırsat veren öğretmendir. Kısacası aktif öğrenme "dinlemekten" daha çok "yapmak" ile ilgilidir. Öğrenciler, okumalı, yazmalı, tartışmalı veya problemin çözümünü ile meşgul olmalıdırlar. En önemlisi ise analiz, sentez ve değerlendirme vazifesini üstlendikleri düşüncesi zihinlerde yer etmelidir. Amacımız okullarımızı öğrenciler için özlenen okul haline getirmektir.

Mesleki Eğitimde Sekiz Renk

Metin Erkekoğlu, Sakarya Anadolu Teknik-Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi

Bu sunuda projemiz tanıtılacak, çoklu zekâ kuramı ile ilgili bilgi verilecek ve örnek günlük plan üzerinde konuşulacaktır. Sakarya Anadolu Teknik, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi "Mesleki Eğitimde Sekiz Renk" isimli projesi ile AB projelerinden "Yenilik Transferi" alanında Türkiye'de projesi desteklenen ilk ve tek lise olmuştur. Aralık 2007'de başlayan proje 2 yıl sürecektir. Bu proje ile mesleki eğitimde çoklu zeka kuramının uygulanması ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Projenin çıkış noktası ülkemizde ortaöğretim ile başlayan mesleki öğretimde çoklu zekâ kuramının henüz uygulamaya konulmamış olmasıdır. 2003 yılından beri ilköğretimde yararlanılmaya başlanan bu kuram günümüzde en popüler öğretim metodlarından birisi haline gelmiştir. Tüm dünyada kabul gören çoklu zeka kuramının artık ülkemiz ortaöğretiminde de uygulanması gerekir.

ÖSS'ye Hazırlıkta Yeni Bir Yaklaşım Prestij Class

Canip Özmen, Sakarya Özel Işık Lisesi

ÖSS'ye hazırlık sürecine yönelik bir programdır. Bu uygulama ile sene başındaki durumlarına göre öğrenciler yıl sonunda %40-50 oranında performans artırarak hedeflerine ulaşırlar.

2009 Dünya Astronomi Yılı: Galileo, Öncesi ve Sonrası

Doç.Dr. Ünal Ertan, Sabancı Üniversitesi

Galileo Galilei kendi yapmış olduğu teleskopuyla ilk gökyüzü gözlemlerini 1609 yılında yapmıştı. Bu gözlemlerin sonuçları ve bunların yayınlanması, Güneş, Ay ve gezegenlerin görünür hareketlerini açıklamada bin yıldan daha uzun bir süredir egemen olan yanlış öğretilerin çöküşünü hazırlayıp, bilimsel devrim sürecinin de önemli bir adımını oluşturacaktı. Galileo'nun “gözlem ve deneyin gerçek bilgiye ulaşmada tek araç olması gerektiği” düşüncesi bugünkü modern bilimi de tanımlar. Galileo'nun neredeyse sembolü olduğu bu yeni düşünce biçimi günümüzde de etkileri artarak devam eden dinamik, kendi kendini besleyen bir süreci tetiklemiştir. Galileo'nun teleskopuyla ilk gözlemlerinin 400. yılı olan 2009 yılı tüm dünyada Dünya Astronomi Yılı (DAY 2009) olarak eş zamanlı etkinliklerle kutlanacaktır. Bu etkinliklerin amacı toplumda her kesimden insanın gökyüzü konusunda bilgilendirilmesi ve bilim hakkında bilinçlendirilmesidir. Bu konuşmamda, Galileo'nun çalışmaları, gözlemleri, bunların bilime katkılarını özetleyip, DAY 2009'da eğitim amaçlı planlanan pratik kısa ve uzun süreli gözlemler hakkında bilgi verilecektir.

Okula Erişim ve Eğitimde Kaliteye Ulaşmak İçin MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün Yürüttüğü Projeler

Faik Kazancı, İlköğretim Genel Müdürlüğü

Millî Eğitim Bakanlığı öğrencilerinin % 73'ünü, okullarının % 79'unu öğretmenlerinin ise % 64'ünü bünyesinde barındıran İlköğretim Genel Müdürlüğü, zorunlu eğitim çağındaki çocukların öğrenim gördüğü ilköğretim kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili görev ve hizmetleri yürütmek, okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamaktadır. Genel Müdürlük, kanunla belirtilen görev alanları çerçevesinde çalışmalarını “Eğitime Erişim” ve “Eğitimde Kalite” olmak üzere iki temel eksende yürütmektedir. Genel Müdürlüğümüz eğitime erişim ve eğitimde kaliteye ulaşmak için birçok proje ve çalışmalar yürütmektedir.